

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken December 1-ő napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Nov. 14-dikén így szollott egy hosz-
szú tzikkelyben a' Párisi *Journal des De-
bats*: — „A' törvényes Uralkodó eltökél-
lette magában, hogy a' bitangolás' faktzió-
ját megfojtsa, 's ez a' határozás kemény
fundamentomon áll. Már megtétettek min-
den szükséges intézetek a' bünösöknek
elfogattatásokra; rettentő ítélőszékek
állittatnak-fel haladék nélkül, hogy ité-
letet mondjanak réájok, 's a' t.

A' két kamarák azolta, hogy össze-
gyülekeztek, a' Ministereknek projektálá-
sára, hosszas és heves vetélkedések után
egy nevezetes törvént határoztak-meg,
melynek fontosabb tzikkelyei ezek: —

„Mind azok, a' kik holmi irásotská-
kat nyomtattak, közönségesen eladtak, ki-
osztottak, vagy nyomtatás alá adtak, vala-
mint szintén azok is, a' kik közönséges
helyeken kiáltoznak, vagy beszélgetnek,
mihelyest ez a' kiáltozás, beszélgetés, és a'
feljebb említett irásotskák, a' Király' vagy
familiája' személye és élete ellen vala-
melly fenyegetődzést, avvagy a' fennálló
Országlószéknek félfordittatására, 's a' thró-
nusra való következés' rendjének megvál-
toztatására való célzásból, magokban fog-
lalnának, még akkor is, ha ezen próba-
tételeknek semmi következése nem lenne
és semmi összeesküvéssel öszszetsatóltatva

nem lennének, mint bünösök (*criminaliter*)
üldöztessenek. Mind azok, kik az itt em-
litett bűntételbe avatkoznak, számkivette-
téssel (*deportatióval*) büntetessenek-meg.
— Hasonló büntetéssel büntetessenek azok
is, a' kik közönséges helyeken, más színű
és nem fejer zászlót függesztenek-ki; va-
lamint azok is, kik a' Királyi épületben
vagy a' Király' jelenlétében lázszató kiát-
tást tesznek. —

„Lázszatóknak tartatnak a' közönséges
helyeken történő minden kiáltozások és
beszéd, minden közönségesen kifüggesz-
tetett, eladatott, kiosztatott, vagy nyom-
tatás alá adatott kézírások 's nyomtatások,
mellyek által a' Király' vagy familiája'
személyének vagy tekintetének sérelmére,
vagy a' Bitangolónak 's familiája valame-
lyik tagjának, vagy is a' rébellió' valame-
lyik fejének segítettésére célzó próbák,
nogatások, tétettetnek; továbbá lázszató
dolognak kell tartatni mindennek, a' mi
az embereket ama' kiáltozás, beszéd, vagy
írás által, a' Király vagy Constitúzió eránt
való engedetlenségre meghivja. — Mind
azok, a' kik olyan rajzolatokat, képeket,
és rézre való metzéseket készítenek, ki-
osztanak, közönségesen kitesznek, 's azok-
kal kereskednek, mellyekkel oda a' hova
a' feljebb említett kiáltozással, beszéddel,
és irásokkal van a' ezélzás, úgy tartatnak,
mint a' kik lázszató tselekedetet követtek-

el, szint úgy mint azok is, a' kik Frantzia országnak czimerét a' fejer zászlót, vagy a' Királyi hatalomnak akár mi egyéb jelét leveszik vagy megmotskolják, vagy is a' kik nem fejer, hanem valamely egyéb tiltott színű, avvagy arra a' Királytól valamely meg nem hatalmaztatott gyűlés vagy társaság által készítettetett bokkrétát hordoznak vagy kiosztanak. — Lázzasztással vádoltatnak továbbá mind azok, kik azon jószágokra nézve, a' mellyek nemzeti jószágoknak neveztetnek, nyughatatlankodást okozó hireket terjesztenek-el, vagy ezeket hitelesíteni iparkodnak, vagy az által, hogy a' tizednek visszaállittatását erőssítik, vagy pedig hogy a' polgároknak, a' Királyi hatalomnak megmaradására nézve félelmet okozni 's eránta való hűségekben őket lankasztani igyekeznek. Mind ezeknek a' lázzasztásra célzó bűnöknek büntetése, legfeljebb 5 esztendőig és legalább 3 hónapokig tartó bészárattatás leszen, a' mellett, hogy bírságban legalább 50 és legfeljebb 20,000 Frankot tartoznak fizetni; penziójokat is elvesztik vagy egészszen, vagy egy részint. Büntetésseknek kiállása után a' fő politziai felvigyázat alatt maradnak még egy ideig, de a' melly legfeljebb 5 esztendő lehet. A' kik másod versben rajta érettetnek ezen büntételeken, kettős büntetést szenvednek; 10 esztendőre záratatnak-bé, 's az után 10 esztendőig lesznek fő politziai felvigyázás alatt."

Ez a' projektum, mint törvény, már a' Király által is megerössítettetett, 's gyakorlásba való vétettetés végett az Országba minden felé elküldetett. Mikor még mint projektum, a' *Pairek'* kamarája előtt volt, heves beszédet tartott ellene Gróf Lanjuinois, mellyel a' Ministeri részen lévőket nagyon felindította 's gyalázásra ingerlette maga ellen, annyival is inkább, hogy nem elegendett-meg azzal, hogy ezen beszédet a' kamara' gyűlésében elmondotta, hanem azután nyomtatásban is a' közönség' eleibe hotsátotta. Igen jól kimutatja ez a' beszéd

a' Frantzia országban most uralkodó indulatot. Itt következik summásan ez is: —
„Midőn ezen orátori székre felállok, el nem nyomhatom, Uraim! két igen keverses érzékenységeimet, a' bánkodást tudni illik, és a' bámulást: a' bánkodást azért, hogy a' legjobb Király alatt egy ily veszedelmes törvényt javaltatni látok — a' bámulást pedig, hogy a' leggyengébb kifejezéssel éljek, azért, hogy azt kell hallanom, hogy azok, a' kik ezt javallják, azt a' nyilatkoztatást teszik, hogy ezen projektumnak csak a' színeskedők, lázzasztók, a' bűnösök' czimborássai, 's egy vérszomjuzó despotismus' barátjai, szegezhetik ellene magokat. Soha nem voltam az orátori méreg' ennél rettenetesebb kifokadásának bizonyosa, még abban az esztendőben is, melynek emlékezetét megújítani nem mérészem. Éppen ily nagy szükség van e' ezen rendkívül való eszközökre? Éppen ily nagyon szükséges e' a' jovasoltatott törvény? Nem, valósággal nem. Elmellőznik-é talán a' Ministerek vagy egy valakinek elfogattatását külömben is, ha azt a' közönséges bátorság kívánni láttatik tőlök? Egy ember sem veti ezt nékiek szemekre, a' ki csak gondólkodni tud. Nem mérsékli, nem gyengíti ebben az ő Ágenseiknek huzgóságát és engedelmességét semmi. Kifejtegetem azon indító okaimat, mellyekre nézve én ezt a' törvényprojektumot alkalmatlannak és a' politikával nagyon ellenkezőnek tartom. Ennek intézetei szerént sok száz ezer politziai tisztviselők hatalmat fognak kapni arra, hogy a' Státus ellen való bűnökért az emkereket elfogdossák, 's az Országlószéket már csak valakinek elfogattatása meghatalmazza arra, hogy őtet egy vagy több esztendőig fogságban tartsa, a' nélkül, hogy arra köteleztetne, hogy őtet ítélőszék eleibe állittassa. Ha felteszszük, hogy minden politziai tisztünk csak egy-egy embert fogattat-el, így millió Frantziák zárattathatnak önkény szerént fogházba. Hol találunk annyit fogházat, hogy

mind ezeket bezárattathassuk? Ennek a törvénynek nem fog egyéb következése lenni, hanem, csak hogy sok emberek elfogattatnak, a' nélkül hogy azok elfogattathatnának, a' kik valósággal gyanusok. E' szerent könnyen meg lehetne mutatni, hogy azok a' kik az 1793-dik esztendőbeli törvényszerent mint gyanusok elfogattattak, hamarabb reménlhettek a' magok eránt való igasságnak kiszolgáltatását, mint azok, kik ezen mai törvény szerent el fognak fogattatni. Több az, hogy ezekre nézve még egyéb büntetések is határozottak, minthogy a' projektáltatik, hogy meg büntettetéseik után még tovább is a' fő politziai felvigyázás alatt tartassanak, az az más szókkal, hogy hazájoktól 400 orányi távolságra mutatattik ki nekik az ő lakhelyek, vagy pedig más alkalmas helyre zárattatnak-bé, ha elegendő kezességet nem állíthatnak magokért. Ez leszen mind azoknak a' sorsok, a' kik gyanusoknak fognak tartatni. És hányan fognak ezek lenni? Lesznek ezek, egy departamentet is ki nem vévén, mindenütt. 'S meddig fog az ő fogságok tartani? hat hónapokig, esztendeig, és több esztendőig. Mely rettenetes veszedelmeknek kell ezen eszközök által okoztatni ily sok emberekre nézve, kiknek javaik ezek miatt kárt vallanak, 's a' kik a' magok adóssaik, tselédek, sőt talám még személyes ellenségeiktől felingereltetett feleségeik 's leányaik által is kitétetethetnek ily módon a' veszedelemnek! 'S mi fog ezen inségeknek lenni a'következése? Nem fogjuk-é az özszeesküvéseket ismét a' tömlötzökben felelevenülni szemlélni? Ki fog nekünk kezes lenni azért, hogy azon rettenetes tapasztalás szerent, mellyet ezen tekintetben magunk tettünk, még egy új *második September* elő nem kerül? —

„Egy ilyen törvény által tehát az emberek nem csak égygyenként, hanem familiánként fenyegettetnek. 'S mit kell mondanom azokról a' következésekről, mellyeket

egy ilyen eszköz az Oszáglószékre, a' Ministerekre, 's ezen kamarákra nézve maga után von? Mitsoda közönséges hatalom akarna megerősíteni egy ilyen törvényt? Mitsoda sors érte azokat, kik ezt a' mindjárt említett szerentsétlenségeknek esztendőjében tselekedtek? ezeknek neveikhez lemoshatatlan motsok ragad't; a' rajtok fekvő kárhozatos ítélet-tétel alól semmi ki nem mentheti őket. 'S végezetre ki fogja az alatt, míg a' gyanusok, familiájoktól és keresményeiktől messze a' fogházakban kénszergenek, fizetni az adóknak nemeit? Ki hordozza a' Státus terheit? Mitsoda rettegés fog uralkodni Frantzia országban! mitsoda megdugulás minden adásvevés' dolgában! Melly nagy döfés esik a' Státus' politikai testén, melly már külömben is haladkló állapotban van! Botsássatok-meg nekem ezen eszmélődésekért. Én el nem felejtetem, hogy égykor az anyám, húgom, az ötsém, és leányom gyanusoknak lenni hirdettettek, 's a' halált is csak nagy bajjal kerülték-el, azért, hogy én akkor is, mint ma, az igasságot és szabadságot az indulatoknak dühössége ellen védelmeztem vala. Annak megbizonyítására, hogy a' régi *Romaiak* is tudtak már a' gyanusokrol, ezt a' szollásformát hozzák elő némelyek: *Caveant Consules*. De ha oskolai tanulók' módjára a' historiákból akarunk mondásokat ezitálni, azt sem kell elfelejtenünk, hogy azonkívül még mit tanulunk egyebet az oskolában. Romában semmi fogházak nem voltak. A' felhozott félelmes szollásformával felfegyverkezett *Dictatorok* és *Consulok*, a' gyanusokat ezeknek tulajdon barátjaik által örítették; ott ők ezeknek kertjeikben tiszta levegőt szívhattak-be, vélek égygyütt ehettek ihattak, 's az életnek minden kellemetességeiből részesülhettek. Ciceró a' Senátusnak egy végzése által *Catilinának* czimborás társait egy templomban megölette: de ezen törvénytelen tselekedetiért, a' historiákban nevezetes számkivettetéssel büntettetett-meg.

Pedig tsakugyan megmentette hazáját. Ha Angliában a *Habeas Corpus Acta* felfüggesztetik is bizonyos esetekben, tsakugyan akkor sem adatik 800,000 embereknek hatalom arra, hogy elfogásra való parantsolatokat osztogassanak-ki. —

„Azt kívánom tehát, hogy a' kérdésben lévő törvény-projektum, mint elszenvedhetetlen, vétetessék vissza. Ha úgy fogja a' dolgok' állapotja kívánni, kész leszek én minden okos rendelkezésnek elősegítésében egygyütt munkálódni, a' melly oda fog czélozni, hogy a' személyes szabadság bizonyos mértékben öszszeszorittassék. De most azt kívánom kiváltképpen azokra a' departamentekre nézve, mellyekben a' tsendesség soha meg nem zavartatott, hogy tegyetek kivételt, ha el akarjátok kerülni, hogy ez a' törvény, az Országlószékre nézve igen jól megérdemlett Satyra, 's az idegenekre nézve vak-merő bátorságra való buzdítás ne legyen. Egy embernek kikérdeztetésére 's az ő öszszesküvése' minden ágabogainak kitanulhatására vegyetek két hónapot magatoknak: de ha ez az idő eltelt, küldjétek azt közönséges ítélőszék eleibe. Egy szóval, tegyetek a' dolgon valami változtatást (módosítást), ha azt akarjátok, hogy a' ti törvényetek minden emberiségnek féretétettetésére való eszközül ne szolgáljon.“ —

Ezen beszédje által azért ingerlet-felGr. *Lanjuinnais* maga ellen a' véle külömben is nem egy értelemben lévőek közzül sokakat, hogy nyomtatásban azután botsátotta világ' eleibe, mikor a' projektum, már mint törvény, meghatározatva volt.

A' *Londoni* újságokban egy *Párisban* tartózkodó Anglusnak November 9-dikén költ levele jött-ki, a' melyben ezeket olvassuk: —“

„A' Frantzia országlószék kemény lépésekkel halad előre, mint ezt a' jelen való zivataros időben a' Státus' boldogsága

és megmaradása kívánják. A' Párisi Kommandáns Gen. Despinoy, sok igen veszedelmes és kétségbeesett állapotú emberektől megszabadította ezt a' fő várost. Semmi kérés, semmi familiai befolyás nem nyer nálla semmit; egy tisztnek is meg nem engedi a' Párisban való tartózkodást fontos ok nélkül. A' tartományokban találtató néplázzasztók, kiknek vakmerő részkesedéseket tsak az előbbeni előljárók' gyengeséginek lehetett tulajdonítani, mindenütt elnyomattatnak. A' közép rendű lakosok a' pártoskodóknak vad gyűlölségétől többé nem félvén, nyilvánossággal kinyilatkoztatják a' *Bourbonok* eránt való kívánságokat, 's az eránt való reménségeket, hogy a' rendet és minden dolgoknak tsendesebb állapotját, ismét helyreallani szemlélhetik. A' katona nints többé a' törvényeken fellyül helyheztetve; zsoldját rendesen megkapja: egyéberánt pedig néki is úgy kell viselni magát, mint egyéb polgároknak. —

„Neynek a' fogságból való kiszabadittatása valósággal végre hajtódott volna, ha tsak egy nappal előbb vétetett volna munkába. Két szép katona — politziai ruhába öltözködött személyek ló hátán megjelentek a' *Conciergerie* nevű fogháznál, 's az abban lévő igazgatónak egy rendelést adtak által, melynek a' Politziai Minister' neve volt aláíratatva, 's a' melyben parantsolatot az igazgatónak, hogy a' Marschalt adja-ki ezen embereknek, hogy addig, míg az ő processusa elkezdődik, vigyék őket bátorságos fogházba; hanem, hogy az ő megszabadittatására semmi próbák ne tétetethessenek, nem kell közönségesé tenni azt, hogy eddig való fogságból más fogházba vitetett légyen. Azonközben az igazgató éppen azon reggel vett vala a' Politziai Ministertől egy más parantsolatot, az eránt, hogy mivel a' Ney processusa nem soká elkezdődik, tehát minden tekintetben jó gondját viselje. Az igazgató nem tudta ezen két parantsolatokat egymással megegygyeztetni: tehát job-

ban megvizsgálta a' két személyek által hozatott parantsolatot, 's úgy találta, hogy azaláírása nem valóságos. Tehát egy szobába vezetvén a' két embert, azt mondotta nékiek, hogy várakozzanak ott addig, míg a' Ney' szobája' kúltsa után megyen; azomban réájok zárta az ajtót, 's már most egy helyett három foglyai lévén, elment a' Politziai Préfektushoz, 's ez a' Ministerhez, és így súlt-ki a' dolog, hogy biz az említett emberek nem jóban járnak, 's hogy az égygyik közzülök egy Oberster légyen, a' kit Angliában igen jól esmérnek. Mikor eszébe vette ez az Oberster, hogy a' dolog kitudódott 's ötet fogságra akarják tenni, keresztül döfte magát, 's még a' Préfektus jelenlétében meghalt. Még nevezetesebb pedig az, hogy az alatt, míg ezek benn a' fogházban történtek, az a' felett lévő ítélőszék' szalájából is bétörni akart két ember Neyhez, 's meg akarta szabadítani. Ezek már két ablaknak rostélyaikat törték volt ki. Látták őket mikor a' palota' gráditsán lejöttek, 's gyanusoknak is látszottak lenni, hogy roszban járnak: de tsakugyan el nem fogta senki őket."

A' Hadi Ministerium ilyen hirdetést tetetett közönségessé a' hivatal szerént való újságban: —

„A' Prussus seregeknek elmenetele valami váratlan nehézségek miatt egy szempillantatig meggátoltatott, és ebből, nagy csoportoknak igen szoros határok között való öszszetöjülése következett az országnak egy vidékén, a' hol mindenek készen tartattak arra, hogy ezen seregek ott általútozzanak, de nem arra, hogy ott megállapodjanak. Ezek a' terhek és nehézségek, mellyek kivált az *Észak'*, a' *Meurthe*, és a' *Mosella* departamentet érdeklik, a' Préfektusoknak buzgóságát, és a' lakosoknak engedelmisségeket, a' kik minden tekintetben megérdemlették volna, hogy szenvedéseiknek végét láthassák, új próbára teszik-ki. A' Királyi Ministerek eleibe ter-

jesztették ezen departamentek' állapotját ő Felségének, a' ki ez által méllyen megilletődvén, megparantsolta nékiek (t. t. a' Ministereknek) hogy semmit el ne mülássanak ezen állapot' idejének a' töllök kitelhető módon lehető megrövidítettetésére, a' melly ha szintén nem sokáig tartó is, de nagyon keserves."

November 16-dik napján azt végezte a' Pairek' Kamarája, hogy a' Ney processusát illető ülések alatt *Párisbol* egy Pair is elne távozhassék, vagy az ülésekből ki ne maradhasson, a' kamarának abban való megégygyezése nélkül. A' kamara 214 Pairekből áll. Név szerént megszollittattak minden tagok. A' jelenlévők' szama 161-re telt. A' jelennemlévők közzé tartoztak, először 7 papok, a' kiknek papi hivataljok nem engedi az ítélőszékekben való megjelenést, másodszor azok a' Pairek, kik már előre a' Ney processusában vagy mint vádlók vagy mint ítélőbírák részesültek, vagy még ezután mint bizonyságok úgy fognak abban megjeleneni, 's több effélék. A' kik ezen okok közzül vagy égygyikre vagy másakra nézve meg nem jelenhetnek, 25-tön vannak. Mint ilyenek, úgy nyerték-meg Hertzeg *Talleyrand*, Gr. *Jaucourt*, Marschal *Gouvion-Saint-Cyr* és *Augereau* is, hogy ne kellessék részt venni ezen ítélet-tételnek munkájából. —

A' Párisi ujságírók' számára 12 ülő helyet rendelt a' kamara, hogy jelenlehessenek, 's a' dolgot minden környűlállásaival egyetemben a' közönség' eleibe terjeszthessék. —

Gondolták, hogy November 20-dikán vagy 21-dikén fog Ney legelőbbször a' Pairek' eleibe vitettetni. Az ő Oltalmazója *Berryer*, 16 bizonyságokat fog előállítani, 's 12 órát kíván a' maga Neyt védelmező beszédjének felolvasására.

A' Ney' fogháza előtt most éjjel napal 325 Nemzeti-örzők és 60 Királyi testörzők strázsálnak.

A' Pairek' kamarájának Neyt illető üléseiben a' Követek kamarájából is lesznek jelen; különös káros székek vannak számokra készítettve. — Aszszonyszemélyeknek nem szabad bémenni ezen tanácskozásokba.

A' Marschal Ney számára a' Pairek' kamarájában az Elölülőnek jobbjára felülkülönös kerítésben lévő üiőhelyet készítették.

Mint mondják, Carnot és Sieyes engedelmet nyernek, hogy Prussiában telepedhessenek-meg.

B é t s.

Velenczében November 19-dik napján mustráját tartotta ő Cs. K. Felsége az ott mostan felállított testörző nemes seregnek. Ez a' legfőbb familiákból való olyan fiatal emberekből áll, a' kik magokat önként szánták és ajánlották-el a' Felséges Urunk szolgálatjára. A' számjok 80-ra telik, *Pietro Michelli* nevű fő nemes úr a' vezérjek, a' ki öszszeszerkeztette 's gazdagon felkészítette őket.

November 20-dikát *Burano* és *Torcello* nevű szigeteknek 's az ezeken található szép helyeknek, erősségeknek, 's régiségeknek megnézegetésekre fordította ő Cs. Kir. Felsége.

A' mi Bétsi egygyik Német újságunkban egy magános tudósítás fordul elő, a' melly 22-dikben indúlt *Velenczéből*, és ezek tálatatnak benne: --- „Tegnap, úgy mond, a' *Madonna della Salute* templomába ment vala ő Cs. K. Felsége a' maga kíséreeivel egyetemben. Ez a' templom a' kikötőhelyen alol van. Ezen alkalmatosságra egy hajós hídát készítették vala az oda való ál-

talmenetel végett. Vége lévén az isteni tiszteletnek 's ő Felsége a' maga palotájába visszaérkezvén, alig telt belé egy fertály óra, hogy az említett hídnek egy része az emberek soksága miatt a' tengerbe lezuhant, és sok emberek oda vesztek. Huszan ugyan tsak hamarjában kihúzáttak: deötön, tudniillik egy szép leány, egy fu gyermek, és három férjfiak, már ezek közzül is meghaltak. Egy viselős fő aszszonyság is halálán van. Köpenyeget, aszszonykeszkenyőt, 's egyéb effele ruha darabokat még ma is hány-ki a' tenger. Ez igen rettenetes történet, de ennek minden irtóztatósága mellett is tsakugyan nagy háladással való köszönettel tartozunk az egeknek azért, hogy hazánk' attyának be-tsés életét ettől a' nagy és hozzá is ily közel járt veszedelemtől megőrizte.“

Egy későbbi tudósításban ötvenre teszik azoknak az embereknek számát, kiket ezen hídnek beszakadása által okoztatott szerentsétlenség ért.

Tisztelendő Janza Miklós Ur, *Erdélyi* és az ott való Püspöki megyebéli születésű és szép tudományú hazánkfia, minekutánna a' Gallicziában *Lembergben* és Austriában Bétsben lévő Seminariumkban 7 esztendőig megkülömböztetett szorgalmatossággal tanult 's azután a' polgári papi hivatalban 3, 's a' katonáiban 15 esztendők alatt tett hasznos lelki pásztori szolgálatai által magát megkülömböztette volna, végezetre itt Austriában elébb *Wolfstali* Plebánussá rendeltetett, most pedig önnét érdemeinek nagyobb megjutalmaztatásául *Groszengersdorfba* tétetett által, a' hova ezen napokban be is iktattatott-

Nov. 29 - dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 380 1/2 forintot Váltotzedulában. Egy Csász. aranyért 17 forintot 33 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 65.

A' Magyar Kurir 96-dik darabjához.

Magyar Ország.

Néhai Nagy Méltóságú Gróf Galantai *Esterházy Ferentz* Frankónak Ura, Császári Királyi Kamarás és Belső Titkos Tanácsos Ur ő Excellentiája, T. Posony Vármegyében Nov. 18-dikán a' jobb életre általment. Az ő elméjét sokféle tudomány ékesítette, szívét a' Hazája és ember társai eránt való érzés nemesítette. Házi dolgaiban különös jóságú Férj és Atya volt. Jobbágyai, kik között lakni egész gyönyörűsége vala, benne nem Urokat, hanem gyámolókat vesztették el.

A' *Pesti újság* levelekben ezeket olvassuk: —

Budán November 19-dikén, midőn a' Sz. *Ersébet* reguláján lévő Apáczá Szüzek az Ő Szerzőjöknek innepét tisztelnék, egyzersmind 9 Apáczákat öltöztettek fel, és tizedik a' Rendben való örökös megmaradásra felesküdt. Ezen ritka inneplést Tiszt. *Kunzt* József Püspöki Archivariu-ur jeles egyházi beszéddel kezdette; az után Méltóságos *Koválik* János, Tribunitziai Püspök és Generál s Vicarius, nagy Misét mondott, 's a' többi szertartásokat is az oltár előtt végbe vitte; végre mind a' Novitiákhoz, mind a' Profitenshez lélekreható beszédet tartott. A' betegeknek és nyomorúttakon könyörölni egygyetlenegy célja ezen szent Szerzetnek, mellyre nézve tiszteletre méltó azon Méltóságoknak nemes részvételek is, kik a' felesküvő és beöltözöködő Szüzeknek, mint lelki Menyaszszyonyoknak, Öröm-Annyok lenni méltóztattak: u. m. Gróf *Sándorné*, született Szapáry Gróf Asszony; Gróf *Prasmáné* született Gróf *Esterházy*; Gróf *Smidegné* született Gróf *Forgács*; Gróf *Hadikné* született Gróf *Breuner*, Gróf *Dezaszné* szül.

Gróf *Sándor*; Segédképen jelen valának Gróf *Esterházy Maria Anna* Kisaszszony; Gróf *Döry Katalin* Kisaszszony; Bárá *Mednyánszky József* a' Kisaszszony; *Christen József*, és a' *Katalin* Kisaszszonyok; *Balásy Amália* Kisaszszony. Hála ezen szép lelkeknek, kik az emberiség' javára a' Szerzet' tagjait részvételeikkel hathatósan ébresztették!! —

~~~~~

Pestről így ír hozzánk egy érdeemes levelezőnk: —

„Midőn a' Határörző 14-dik, 's Nemes Első Szekely Gyalog Regementnek Első Batalionnya a' közelébb múlt tavaszon az ármadához kimarschirozott, az akkori siető utozás és ez által okoztatott alkalmatosság-béli fogyatkozás miatt nem volt módja arra, hogy akkor szemközt bizonyított háládatosságát, sok nemzeti nemes indulattal buzgolkodó, alább megnevezendő Uraságok eránt, közönséges megköszönése által is kinyilatkoztathassa. Most pedig már leg jobb alkalmatossága lévén réa, háládatos buzgósággal 's köszönettel kinyilatkoztatni kötelességének esméri, hogy Néhai Méltóságos Bárá *Veselényi Farkas* özvegye Kolosvárot a' Strásamestertől fogva azon alól lévő népnek kiosztás véget 300 Rforintot, Méltóságos Gróf *Haller* Nagy Váradí Canonicus 100 Rforintot, a' Nagy Váradí Fő Tiszt. Káptalan 200 Rforintot, a' Debretzeni Plebánus Méltóságos *Molnár* Canonok ur 500 Rforintokat, ajándékoztak. A' Tiszti kart pediglen —

Erdélyben Szitás Kereszturon Méltóságos *Matskási* Ur, Nagy Bunon Gróf *Bethlehen* Gergely, Kis Bunon Gróf *Bethlehen* *Sándor* Urak, Maros Vásárhelyen Gróf *Te-*

Ieky Domonkos Fő Ispány, és Gróf Lázár József urak, Samsoudon Gróf Rhedei Ferentz Ur, Aranykúton Gróf Karatsai, Györgyfalván Szárhegyi Gróf Lázár István, Kolosváron Gróf Banfi Gubernátor ő Excellentiája, és Méltóságos Mikó Antal Gubernialis Secretarius Ur, Gyerő Váshelyen Szabó Károly, és a' több ottan levő nemes Urak.

*Magyar Ország*on pediglen Fekete Tón Tekintetes Szent Iványi Benedek Szolga Bíró Ur, ki is egész Mező Telekig kísérvén a' Bataliont fáradhatatlan Szorgalmatossága és jó rendelései által kerületében örvendeztette a' Batalion utazását, Topán; Zetényi János Számtartó Ur, Élesden, Gróf Bottyáni József Ur, Mező Telegden Tekintetes Jakabfi Ur. Nagy Váradon Gróf Rhedái Fő Ispány és Gróf Haller Canonicus Urak, 's több más buzgó hazafiak megvendégelték.

Tudományos Dolgok.

J e l e n t é s.

A' Német Grammatikának Hatodik meg bővített Kiadása ilyen Titulus alatt: Német Grammatika, ahozvaló Gyakorlásokkal Német Olvasókönyvel és Szókönyvel együtt; a' Németül Tanuló Magyar Ifjuság számára 's a' t. elkészülvén, találtatik:

Pozsonban *Schwaiger, Landes, Lippert, Májdingler*;

Pesten: *Eggenberger, Kilian, Hartleben*;

Debreczenben: *Csáty*,

Sopronban: *Wigand*,

Szombathelyen, *Zsoldos* Könyvárosoknál. Erdélyben: Kolosváron, *Gutmon* Könyvárosnál; Nagy Enyeden és Maros Váshelyen a' Reform. Collegium Bibliothekájában.

A' mostani hatodik kiadáson nevezetes változások, 's ennél fogva szembetűnő jobbitások és bővítések tétettek. Elég legyen itt röviden csak az utolsót illetni:

1-szor. A' Grammatikai Gyakorlásokat egy új Részzel neveltem, a' melly a' Tanulót, Mondásokat helyesen öszverakni,

még Tanító nélkül is megtaníthatja; továbbá: Uj Gyakorlásokkal; Beszélgetésekkel 's a' többi.

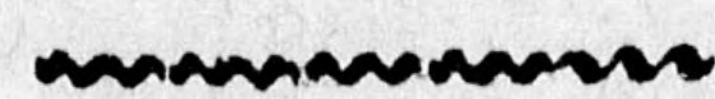
2-szor. A' Német Olvasóköny is bővített, a' mellynek mostani Foglalatja ez:

1. *Rész*: A' közönséges életben előforduló dolgok rövid leírása. 2. *Rész*: *Resék*. 3. *Rész*. A' legújabb Geographiának rövid Rajzolatja. 4. *Rész*. Természeti História. 5. *Rész*. A' Közönséges História Summás Rajzolatja. 6. *Rész*. A' Magyar Historiának Summája 's Királyainak előszámlálása. — Ez után következik a' Szókönyv, melly nyoltz árkusnyi, u. m. Magyar-Német Szókönyv, mellyel a' mostani kiadás neveltetett. Német-Magyar Szókönyv melly az előbbeni kiadásban is benne volt. A' bővítéshez járúl még; egy rézremettzés is, t. i. *Német Folyóírás Mustrája*, benne a' könyvben. — Az ára három forint.

Bétsben Nov. 29-dikén 1815.

Márton József.

Professor.

A' Magyar Kurirra való előfizetést illető Jelentés.

Ezen újságnak írói a' jövő 1816-ik esztendőre is ajánlják kész szolgálatjokat, egész esztendőre 26, félre 13 forintokért. Kérik tisztelt Olvasóikat, hogy a' kik ezen újságot tovább is megtartani kívánják, rendeléseket, a' már tudva lévő módok szerint jó idején megtenni ne terheltessenek.

Ha találatnának tisztelt Olvasóink között olyanok, a' kik ezen 26 forintokat esztendőre sokalják, hogy hosszas magyarázat által senkinek terhire ne legyünk, 's még is megmútassuk azt, hogy ez az újság soha olyan oltsó nem volt mint most, tsak azt jegyezzük-meg, hogy vessék öszve a' mostani Taxát és a' papirosnak 's egyebeknek mostani arát azzal a' mit a' Magyar Kurirért, annak hajdani Olvasói, ez előtt 15, 20, és 25 esztendőkkel fizettek, a' midőn tudnillik pengőpénzben 12 forint volt annak esztendei taksája. —